

Senter for
omsorgsforskning
S Ø R

Strategisk plan perioden 2010 – 2014

Innledning

I Stortingsmelding nr. 25 (2005-2006) ”Mestring, muligheter og mening, Framtidas omsorgsutfordringer” lanserte Regjeringen planer for å styrke forsknings- og utviklingsarbeidet knyttet til omsorgstjenestene og eldres helse og levekår, med spesiell vekt på demens. For å få gjennomført dette foreslo Regjeringen å etablere til sammen fem regionale sentre for omsorgsforskning, og få en gradvis opptrapping av forskningsmidler gjennom Norges forskningsråd. Målsettingen med etablering av slike sentra var å styrke den praksisnære omsorgsforskningen gjennom kunnskapsutvikling, kunnskapsforvaltning og kunnskapsformidling, med kommunenes pleie- og omsorgstjeneste som målgruppe.

Alle landets regionale høyskoler ble invitert til å søke og i tillegg universiteter med profesjonsutdanninger innen helsefagene. Universitetet i Agder og Høgskolen i Telemark søkte sammen om en slik etablering og ble etter konkurranse med øvrige søkere tildelt en senterfunksjon i juni 2008. Det er viktig å presisere at en viktig forutsetning for å få til en helhetlig og effektiv satsning på omsorgsforskning vil være å etablere samarbeid med andre sterke fagmiljøer i regionen, her vil Høgskolen i Buskerud og Høgskolen i Vestfold stå sentralt.

Senteret er fysisk lokalisert med en avdeling ved Fakultet for helse og idrettsfag ved Universitetet i Agder (UiA), studiested Grimstad og en ved Avdeling for helse og sosialfag, Høgskolen i Telemark (HiT), studiested Porsgrunn. Senterets primære geografiske nedslagsfelt er fylkene Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark, Vestfold og Buskerud.

Senteret hadde sin forankringskonferanse i desember 2008. Siden dette har senteret utviklet seg med økt aktivitet både når det gjelder forskning, utvikling, nettverksbygging og formidling. Et overordnet mål for perioden 2010-2014 vil være å videreføre eksisterende virksomhet samt etablere ny for på denne måten å bidra til økt kompetanse innen omsorgsfeltet i region sør.

Senterets mandat

Formålene med opprettelse av slike sentra er mange. Et overordnet mål er å styrke praksisnær forskning rettet mot kommunenes omsorgstjeneste og drive kunnskapsformidling overfor kommunene for på denne måten å bidra til kompetanseheving i omsorgssektoren. Dette arbeidet skal foregå i nært samarbeid med undervisningssykehjem, undervisningshjemmetjeneste i regionen. I dette samarbeidet skal undervisningssykehjem/hjemmetjenestene utgjøre et bindeledd mellom kommunene og senteret og på denne måten ha en mer bestillerorientert rolle mens senteret skal ha en mer utførende rolle i forhold til forskningen som skal gjøres. Senteret skal også innenfor de til enhver tid eksisterende rammer yte forskningsfaglig bistand til kommuner i regionen.

Senteres overordnede mandat er derfor formulert slik:

Senter for omsorgsforskning- Sør skal bidra til:

- Kunnskapsutvikling
- Kunnskapsforvaltning
- Kunnskapsformidling

overfor politikere, administrasjon, utøvere og sivilsamfunn som arbeider inn mot den kommunale omsorgssektor og overfor brukere, utdanningsinstitusjonene som utdanner personell til omsorgssektoren.

Senterets oppgaver, organisering og finansiering

Senter for omsorgsforskning - Sør har som overordnet oppgave å styrke praksisnær og forskningsbasert kunnskap i omsorgssektoren og formidle denne til regionenes kommuner. Senteret opererer med et bredt definert omsorgsbegrep. Eksempler på sentrale områder er eldre, funksjonshemmede, rus, psykisk helse, aktiv omsorg, rekruttering, helsetjenesteforskning og ledelse. Disse områdene er til dels overlappende og må ses i et helhetlig perspektiv.

Sentralt i arbeidet med senterets overordnede oppgave er å knytte og opprettholde kontakt med aktuelle miljøer innen de enkelte kommunene. Her vil blant annet undervisningssykehjemmene (USH) og de nye undervisningshjemmetjenestene (UHT) være viktige samarbeidspartnere.

Senteret opererer med et bredt definert omsorgsbegrep. Begrepet refererer til alt fra den praktiske utøvelse av omsorg til de mer relasjonelle og moralske aspektene i forholdet mellom mennesker. Eksempler på sentrale områder er eldre, funksjonshemmede, rus, psykisk helse, aktiv omsorg, rekruttering, helsetjenesteforskning og ledelse. Disse områdene er til dels overlappende og må ses i et helhetlig perspektiv.

Senter for omsorgsforskning - Sør er en del av to statlige utdanningsinstitusjoner, Universitetet i Agder og Høgskolen i Telemark. Senteret skal derfor til en hver tid følge de formulerte verdier og styringsdokumenter ved hver virksomhet. Det betyr at senteret skal etterstrebe faglig kvalitet og perfektjon samt en ansvarlig og effektiv forvaltning av menneskelige og materielle ressurser.

Organisering

Senteret har to faste tilsatte, faglig leder i 40 % stilling og daglig leder i 100 %. I tillegg har vi i 2010 tilsatt en koordinator i 50 % stilling. Forøvrig er det rekruttert medarbeidere fra begge utdanningsinstitusjoner inn i ulike prosjekter. Det er også knyttet fire stipendiater til senteret. Det er en viktig målsetting i planperioden å kunne rekruttere flere nye medarbeidere til senteret.

Det er etablert en styringsgruppe for senteret som for tiden består av:

Aud Findal Dahl, dekan (UiA)
Kathrine Cappelen, dekan (HiT)
Per Gunnar Disch, administrasjonssjef (HiT)
Olle Söderhamn, faglig leder (UiA)
Margun Øhrn, leder (undervisningssykehjemmet i Songdalen)
Veslemøy Raabe, fakultetsdirektør (UiA)
Bjørnulf Arntsen, daglig leder (UiA)

Styringsgruppens overordnede mandat er å gi råd og beslutte i forhold til saker som har relevans for senterets samlede virksomhet.

Senteret har også nedsatt en faglig referansegruppe som vil ha som hovedoppgave å være rådgivende overfor senteret i saker som angår senterets faglige virksomhet. Gruppen skal på denne måten fungere som en ressurs for senterets styringsgruppe i faglige spørsmål, både i enkeltsaker og i saker av mer generell karakter.

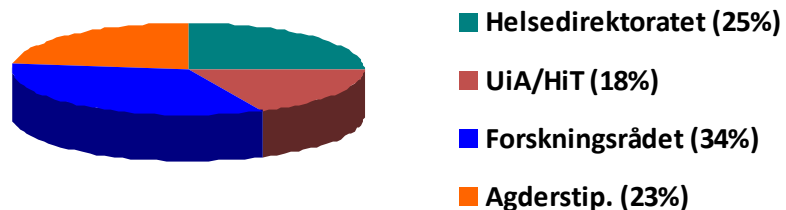
Den faglige referansegruppen skal sørge for at aktuelle faglige problemstillinger belyses ut fra hvert av medlemmenes faglige og geografiske ståsted. På denne måten skal gruppen fungere nettverksskapende på tvers av ulike miljøer. Referansegruppen består av representanter fra:

- Undervisningssykehjemmene/hjemmetjenestene i regionen
- Brukerrepresentanter
- Høgskolen i Vestfold og Høgskolen i Buskerud
- Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap, UiA
- NOVA – Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring
- NAKMI – Nasjonal kompetanseenhet for minoritetshelse
- Praxis-Sør
- Sørlandet sykehus HF
- Kristiansand kommune
- Drammen kommune
- Senterets ledelse

Finansiering

Senteret vil i årene som kommer jobbe aktivt mot aktuelle finansører for å øke inntjeningen og få på plass flere prosjekter. Senteret ønsker i perioden å søke om midler til opprettelse av egne forskningsprosjekter, men også prosjekter i samarbeid med regionens kommuner og andre aktuelle aktører. Det vil også være en målsetting å sette av noen midler til stimulering av prosjektutvikling rettet mot kommunene. Dette kan omhandle prosjektstimulering i form av veiledning, hjelp til søknadsskriving og generell forskningsfaglig bistand.

Senteret hadde i 2010 samlet sett omkring 5,7 mill. fordelt på 6,2 årsverk. Midlene kommer fra ulike finansieringskilder:

Senteret har siden 2008 mottatt et årlig tilskudd fra Helsedirektoratet på kr 1000 000. I 2009 fikk senteret i tillegg tilført ytterligere kr 450 000 årlig for å stimulere til samarbeid, nettverksbygging og fagutvikling i forbindelse med opprettelsen av undervisningshjemmetjenestene. Senteret mottar også kr 1000 000 i egeninnsats fra Universitetet i Agder og Høgskolen i Telemark. I tillegg har man tilskudd fra Norges forskningsråd og Agder-fylkene knyttet til stipendiat-prosjekter ved senteret.

Senteret ønsker i perioden som kommer å søke om midler til opprettelse av flere forskningsprosjekter, og øke deltagelse i prosjekter initiert av regionens kommuner og andre aktuelle aktører. Det vil også være en målsetting å sette av midler til stimulering av prosjektutvikling rettet mot kommunene. Dette kan omhandle prosjektstimulering i form av veiledning, hjelp til søknadsskriving og generell forskningsfaglig bistand.

Hovedutfordringer og strategiske satsninger i perioden 2010 – 2014

I strategiske satsninger vil senteret ta utgangspunkt i sitt mandat slik dette er skissert ovenfor:

- I. Kunnskapsutvikling
- II. Kunnskapsformidling og nettverksbygging
- III. Kunnskapsforvaltning

Senterets strategiske satsninger i planperioden referer til:

- Å bidra til oppfølging av St.meld 25. (2005-2006) "Mestring muligheter og mening, framtidens omsorgsutfordringer" overfor regionenes kommuner
- Å bistå regionenes kommuner med kunnskap i forhold til det å implementere St. meld 47. (2008-2009) "Samhandlingsreformen, Rett behandling på rett tid, i regionens kommuner."

Hovedutfordringen for planperioden er ”Samhandling i praksis” med basis i kommunenes oppgaver knyttet til implementeringen av lokale omsorgsplaner og samhandlingsreformen. Senteret ønsker i perioden å stimulere til samhandling på flere plan:

- Mellom senteret og undervisningssykehjemmene/hjemmetjenestene
- Mellom Senteret/USH/UHT og kommunene
- Mellom kommunene i regionen

Noen sentrale stikkord i dette arbeidet vil være:

- Økt synlighet
- Effektiv formidling av Forskning og Utvikling (FoU) rettet mot kommunene
- Yte forskningsfaglig veiledning og etablere FoU-prosjekter i samarbeid med kommunene
- Delta på og samarbeide om aktuelle seminarer, møter, arbeidsgrupper, konferanser etc.
- Utvikle gode modeller for samhandling mellom senteret og kommunene i regionen

Kunnskapsutvikling - FoU rettet mot den kommunale omsorgssektoren

Forskning og utviklingsarbeidet utgjør et viktig fundament i virksomheten.

Senteret har valgt å dele inn FoU-arbeidet inn i tre til dels overlappende tematiske områder/nivåer:

Samfunnsnivået:

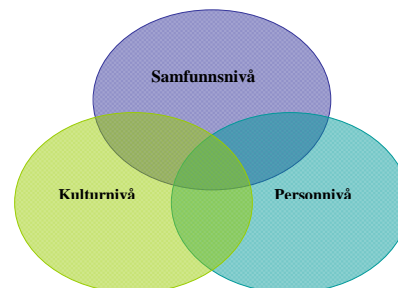
- organisering og samhandling
- styring og ledelse
- rekruttering
- kompetanseutvikling
- minoritetshelse

Kulturnivået:

- Aktiv omsorg
- Frivillighet, etc.

Personnivået:

- Psykisk og fysisk helse
- Eldreomsorg
- IKT-omsorg
- Palliativ omsorg, etc.

Senteret har etablert en rekke prosjekter innenfor hvert av områdene og det vil være et mål å videreføre/avslutte disse prosjektene i løpet av perioden. I planperioden skal Senteret, med bistand fra aktuelle samarbeidspartnere, videreutvikle og utvide prosjektporteføljen i forhold til forsknings- og utviklingsarbeidet både med hensyn til kvalitet og omfang. Dette betyr imidlertid ikke at kunnskapsformidlingen skal nedprioriteres. I forbindelse med

implementering av samhandlingsreformen så forventes det spesielt økt aktivitet innen samfunnsnivået i perioden.

I planperioden tar senteret sikte på å tydeliggjøre sin profil i forhold til forskning og utviklingsarbeid. Dette skal skje med grunnlag i de behov som regionens kommuner har og etterspør og på bakgrunn av å kunne etablere en langsiktig plan for rekruttering av personell til senteret. Det vil være en målsetting å satse på tematikk som retter seg mot de utfordringer og muligheter som skisseres opp i St. Meld 25 og St. meld. 47 som nevnt ovenfor.

Et godt samarbeid med aktuelle institutter/avdelinger ved UoH-sektoren vil være avgjørende for å få til en effektiv kunnskapsutvikling. Senteret ønsker derfor i planperioden å styrke samarbeidet med instituttene/avdelingene for på denne måten å benytte den eksisterende fagkompetansen inn i senterets virksomhet. Her vil naturligvis Universitetet i Agder og Høgskolen i Telemark være viktige aktører, men også andre fagmiljøer som Høgskolen i Vestfold, Høgskolen i Buskerud, etc vil være aktuelle.

I perioden ønsker senteret spesielt å sette fokus på FoU-virksomhet rettet mot, og i samarbeid med kommunene i regionen. Det vil være et mål å få på plass enda flere prosjekter som griper direkte inn i kommunenes hverdag og de utfordringer og muligheter som knyttes til samhandlingsreformen og omsorgsplan 2015. Senteret har i dag et samarbeid med noen enkeltkommuner knyttet til prosjektutvikling og det vil være en målsetting å videreføre eksisterende prosjekter i perioden.

Overordnet mål

Et overordnet mål i perioden vil være å videreføre eksisterende FoU-virksomhet ved senteret og opprette nye prosjekter med særlig fokus på kommunens utfordringer i forhold til samhandlingsreformen og omsorgsplan 2015. Senteret ønsker å utgjøre et regionalt knutepunkt for kunnskapsutvikling og kunnskapsformidling innen omsorgsfeltet. Vi ønsker å videreutvikle en solid, tilgjengelig og praksisnær kunnskapsbase knyttet til den kommunale omsorgstjenesten for på denne måten å bidra til økt kompetanse i regionen.

Delmål

- Forsterket satsing på forsknings- og utviklingsarbeid i senteret i samarbeid med regionens kommuner, undervisningssykehjem, undervisningshjemmetjenester og de regionale utdanningsinstitusjonene. I praksis betyr dette at det innen slutten av perioden forventes å være etablert en rekke samarbeidsprosjekter mellom senteret og enkeltkommuner.
- Oppbygging av kompetanse skal skje med sikte på å styrke det praksisnære forsknings- og utviklingsarbeidet
- Det skal utarbeides en regional oversikt over relevante pågående prosjekter
- Senteret skal utgjøre et sentralt regionalt knutepunkt for utvikling av kunnskap rettet mot kommunene. Innen utgangen av planperioden ønsker senteret å ha vært i kontakt med alle regionens 83 kommuner, gjerne i form av besøk med gjensidig presentasjon av virksomhetene.
- Utkrystallisering av relevante forskningsområder i tråd med senterets mandat og planer og stimulere til søkning mot relevante forskningsprogrammer innenfor dette.
- Involvere faglig referansegruppe i arbeidet med utvikling av FoU-profilen

Kunnskapsformidling og kunnskapsforvaltning

Senteret ser det som en svært viktig oppgave å etablere nettverk og formidle egen og andres kunnskap innen omsorgsfeltet. Praksisnær kunnskap har liten eller ingen verdi dersom den ikke gjøres tilgjengelig for praksisfeltet der utøvelse av den daglige omsorgen foregår. Det vil derfor være et overordnet mål for planperioden å synliggjøre senteret og dets virksomhet overfor kommunene i regionen.

Senteret har i dag etablert et bredt nettverk av relevante aktører samt en utstrakt formidling av sin virksomhet rettet mot kommunene. Det er en sentral målsetting å vedlikeholde og videreutvikle dette nettverket i perioden. Det vil være et mål å favne enda bredere både når det gjelder formidling av egen og andres kunnskap samt etablering av nettverk som er relevante for senterets virksomhet.

Aktiv hjemmeside

Senteret har utviklet en velegnet hjemmeside som vi ønsker vi å videreutvikle (også på engelsk), herunder få på plass prosjektdatabase med søkbar oversikt over relevante prosjekter i regionen. Hjemmesiden vil også få egen arrangementsdel hvor informasjon om aktuelle kurs, seminarer og lignende vil bli lagt ut. Sett under ett så er hjemmesiden tenkt å være et interaktivt knutepunkt hvor vi ønsker å synliggjøre senteret og vår virksomhet til aktuelle aktører innen omsorgsfeltet.

Deltakelse på samlinger og arrangementer

En sentral del av senterets aktivitet vil i planperioden knyttes til utadrettet virksomhet med hovedformål å videreutvikle Senterets nettverk og bidra til kunnskapsspredning. Eksempler på denne type virksomhet vil være:

- Fast årlig regional senterkonferanse
- I størst mulig grad bidra/være til stede på aktuelle konferanser og seminarer i regionen
- Forum for aldring og helse
- Jevnlige møter i faglig referansegruppe
- Ha en koordinerende rolle i forhold til de regionale nettverkssamlingene for undervisningssykehjem/undervisningshjemmetjenester sammen med vertskapskommunen
- Presentasjon av senterets prosjekter og øvrig virksomhet i regionens kommuner

Publisering

Senteret vil ta sikte på å formidle kunnskap gjennom publisering i ulike typer medier. Det vil være viktig å publisere både i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter, men også sentrale nasjonale tidsskrifter. Man vil ta sikte på at disse publikasjonene i størst mulig grad gjøres tilgjengelige for praksisfeltet gjennom blant annet ved publisering/henvisning på hjemmesidene, utgivelse av senterets faste rapportserie som gjøres tilgjengelig via web, etc.

I perioden ønsker senteret i større grad å ta del i samfunnsdebatten gjennom å bidra i ulike typer medier. Det er her mye av premissene for fremtidig omsorg legges og det vil derfor være en sentral målsetting å bidra med innspill i ulike typer medier både på lokalt og nasjonalt plan.

Samarbeid med utviklingssentrene

Utviklingssentrene (undervisningssykehjem/hjemmetjenester) utgjør en viktig og naturlig samarbeidspartner for senter for omsorgsforskning. For å få til en helhetlig tilnærming til omsorgsfeltet er det viktig å ha tett dialog med utviklingssentrene da disse står nær

praksisfeltet og derfor kan kommunisere hvilke behov feltet til enhver tid har. Senter for omsorgsforskning har allerede etablert et godt samarbeid med utviklingssentrene, men ønsker i perioden å gjøre dette enda tettere og bedre.

Samarbeid med institutter og avdelinger

Senteret tar sikte på et enda tettere samarbeid med relevante institutter og fagavdelinger innen UoH-sektoren. Senteret vil være avhengig av nær kontakt med både ledere og andre aktuelle fagpersoner innen instituttene/avdelingene, dette vil særlig gjelde der praksisfeltet har behov for forskningsfaglig veiledning og bistand. Det vil dessuten være en målsetting å bruke resultater i FoU-arbeidet aktivt inn i undervisningen av studenter ved aktuelle læresteder, samt samarbeide om utvikling av masteroppgaver.

Samarbeidspartnere nasjonalt og internasjonalt

Senter for omsorgsforskning – Sør har et bredt nasjonalt og internasjonalt nettverk av samarbeidspartnere. For å oppnå senterets overordnede målsettinger er man avhengig av et tverrfaglig samarbeid på flere plan. Et mål for perioden vil derfor være å videreutvikle senterets nettverk med enda flere samarbeidspartnere samt få på plass formelle samarbeidsavtaler der dette er naturlig.

Senteret ønsker blant annet å:

- Styrke senterets faglige nettverk, bl.a. gjennom aktiv bruk av referansegruppa og de enkeltorganisasjoner som her finnes.
- Styrke kontakten med Høgskolen i Vestfold og Høgskolen i Buskerud og andre relevante utdanningsinstitusjoner i regionen. Her er det et mål å få på plass konkretet samarbeidsavtaler hvor vi spesifiserer hvordan vi kan jobbe sammen for å styrke praksisnær forskning og utvikling i regionen.
- Videreutvikle nettverket til Danmark og Finland samt videreutvikle samarbeidet med Örebro i Sverige.
- Videreutvikle samarbeidet med sentrale miljøer innen e-helse
- Styrke kontakten med arbeidstakerorganisasjonene i sektoren og sivilsamfunnet (frivillige organisasjoner og brukerorganisasjoner)
- Videreutvikle det gode samarbeide med de andre regionale sentrene for omsorgsforskning
- Videreutvikle samarbeidet med Praxis-Sør innen området psykisk helse
- Styrke samarbeidet med sykehusene i regionen

Planens rullering

Planen vil rulleres hvert år. Planen vil gjennomgå en hovedrevisjon hvert 4. år.